

Búzafajták szemfertőzöttség vizsgálata

BAKÓ ATTILA

növényvédelmi szakmérnök – szakirányú továbbképzés – levelező képzés

Növényvédelmi Intézet

Belső konzulens:

Dr. Takács András Péter
egyetemi docens

Az őszi búza a világ és hazánk egyik legfontosabb termesztett növénye. A termesztés sikerét nagyon sok kártevő és kórokozó megjelenése befolyásolhatja. A kórokozók között kiemelt jelentősége van az őszi búzát károsító *Fusarium spp.* fajoknak. Ezek a kórokozó gombák a búza teljes élelciklusában képesek azt megfertőzni, és károsítani. Több szempontból is azonban talán a kalász és a szemek fertőződésének van a legnagyobb jelentősége.

A dolgozat témáját képező vizsgálat során 7 őszi búza fajta különböző agrotechnikai beállításokkal kivitelezett kisparcellás összehasonlító kísérletekből származó magtétéleinek szemfertőzöttségét vizsgáltuk. A kísérlet kivitelezésére Füzesabonyban került sor két évjáratban 2021 és 2023 között.

A kísérletben mind a 7 fajtát vizsgáltuk 3 különböző állománysűrűséggel vetve, normál és kései vetésidőt alkalmazva, valamint két különböző tápanyag utánpótlási színvonalon.

A szemfertőzöttség vizsgálattal célunk volt megállapítani, hogy az adott fajták fertőzöttségének mértékére milyen hatással vannak az évjáratok, és a különböző agrotechnikai beállítások.

A két évjárat eredményeit kiértékelve megállapítottuk, hogy fertőzést csak, a vizsgálatunk szempontjából egyébként is kiemelt jelentőségű, *Fusarium spp.* fajok okoztak. A vizsgált évjáratok időjárási viszonyainak is köszönhetően mindkét vizsgált szezonban nagyon alacsonyan alakultak a fertőzöttségi szintek. A 7 fajta átlagában az első vizsgált évjáratban (2022-es betakarítás) mindössze 0,38% volt az átlagos fuzáriumos szemfertőzöttség mértéke, és a másik vizsgált évjáratban (2023-as betakarítás) is csak 2% volt az átlagos fertőzöttségi érték.

Azonban még ilyen alacsony fertőzöttségi szintek mellett is igazolható volt az évjáratok hatása valamennyi fajta esetében a többi alkalmazott kezelés átlagában. A *Fusarium spp.* fajok szempontjából kedvezőbb időjárás minden fajta esetében emelte a fertőzöttség mértékét.

A nagyobb, bár így is igen alacsony, fertőzöttségi szintekkel jellemezhető évjárat esetében további érdekes eredményeket találtunk. Már ezen az igen alacsony fertőzöttségi szinten is igazolható volt a fajták fogékonyságbeli különbözősége. Ha nem is minden fajta esetében, de bizonyos fajta párosításoknál szignifikáns különbség volt a szemfertőzöttség mértékben.

Az egyes agrotechnikai beállítások a 7 vizsgált fajta átlagában nem mutattak korrelációt a fuzáriumos szemfertőzöttség mértékével. Az egyes fajtákat külön-külön vizsgálva viszont már találtunk összefüggéseket. 3 fajta esetében a nagyobb mennyiségű nitrogén műtrágya nagyobb szemfertőzöttséget eredményezett. 2 fajta esetében a későbbi vetésidő csökkentette a szemfertőzöttséget. 1 fajta esetében pedig a nagyobb állománysűrűség nagyobb szemfertőzöttséggel járt.

Eredményeink alapján úgy értékelem, hogy adott őszi búza fajták esetében egy több évjáratra

és helyszínrre kiterjedő vizsgálat sorozat szolgáltatna annyi ismeret anyagot, hogy a forgalmazók az adott fajta termesztéséhez az integrált növényvédelem elvárásait is figyelembe vevő termesztés technológiai ajánlásokat tudjanak megfogalmazni az adott fajtát választó termelőknek.